

Nový Jonny tentokrát lepší není

Státní opera se stále hlásí k odkazu, který v její budově zanechalo Nové německé divadlo. Z až neuvěřitelného množství tehdejších operních novinek nyní došlo na **operu Ernsta Křenka (1900-1991) Jonny spielt auf (Jonny vyhrává)**.

HELENA HAVLÍKOVÁ

Nové německé divadlo uvedlo Jonnyho, Křenkovu operu z počátku jeho dlouhé kompoziční dráhy v roce 1927, vzápětí po lipské premiéře. Přispělo tak k boomu, když se z tohoto díla stal doslova evropský operní hit, než Křenka (ačkoli nebyl Žid) nacistická ideologie přiřadila mezi zvrhlé umění.

Křenka takový divácký úspěch Jonnyho sice těšil, ale těžce nesl výčitky laciného využití módního zájmu o jazz a povrchnost. Operu inspirovanou myšlenkami Karla Krause zamýšlel vážně s tématem svobody při střetu starého s novým, evropské vážné hudby obtěžkané tradicí a svěžího amerického jazzu. Mohl tak Jonnyho hudebně rozprostřít mezi tehdejší změn stylů pozdního romantismu, verismu, expresionismu, Nové věčnosti, atonality až po jazz, jakkoli spíše v jeho evropeizované nebo minstrelské variantě (ikonickou Fosterovu píseň *Swanee River* Křenek v operě přímo cituje).

Děj má zápletky milostné i detektivní: Skladatel Max (podle Křenka jeho vlastní autoportrét) hledá východisko z krize na alpském ledovci. Zde se zamiluje do operní divy Anity, která zpívá v jeho operách, a drásá ho její povrchnost, s jakou střídá muže. Jedním z nich je i houslový virtuóz Daniello, kterému jeho cenný nástroj s pomocí pokojské Yvonne ukradne protřelý černošský muzi-

Opera Jonny vyhrává nabízí zápletky milostné i detektivní

FOTO NÁRODNÍ DIVADLO

kant Jonny. Maxův sebevražedný pokus, intriky, honičky s hloupou policií, Daniellův smrtelný pád pod vlak vyústí v odjezd do Ameriky coby země svobody a Jonnyho hudby.

Past hudebního načasování

Jakkoli má dirigent Stefan Lano s uváděním Křenkových děl bohaté zkušenosti, na první premiéře se mu nepodařilo víc než jen prokázat, že s orchestrem Státní opery i sólisty pečlivě pracoval. Hudební nastudování navzdory polystyllosti a jazzovému instrumentáři vyznělo jednotvárně. Při druhé premiéře už začalo nad hraním not probleskovat muzikantství.

Křenek to režisérům příliš neu-

lehčil a inscenátoři si musí poradit s dlouhými mezihrami i monology. A právě do pastí hudebního timingu partitury David Drábek spadl. Jeho nápady byly tak sporadické a bez jakýchkoli point, až se zdálo, že škrtno mohlo být mnohem víc. Drábek se natolik zhlédl ve vnějších naroubovaných šmajdání trojice „rozvadovských“ trpaslíků nechutně vystrkujících zadky, v milostných hrátkách ledního medvěda se sviští samiči, v nemotorném pohupování yetiho, v ploužení dvojice lyžařů a nových tanečních protěží, že se tím jeho invence nejspíš vyčerpala. Neodpustil si ovšem močení na jevišti a explicitní kopulační pohyby, dnes u režisérů tak oblíbené.

Až to vypadalo, že Drábekovi opera a její postavy vlastně překážejí.

Sólisty ponechal jejich osudu. Jejich bezradné popocházení nemohlo překrýt ani vtipné scénické řešení s kreslenou skimapou tyrolského areálu Mayrhofen (věřme, že ND má na její scénickou zvětšeninu autorská práva) a „příjezdem“ vagonu. Jedině Jiří Rajniš jako blackfaced Jonny insce-

naci rozpochoval tanečními kreacemi a oživil zvučným barytonem a Vanda Šipová jako čiperná komorná Yvonne využila alespoň svůj herecký temperament, když kvůli zranění při zkoušce těsně před premiérou její pěvecký part suverénně v portálu „dublovala“ narychlo povolaná sopranistka Steffi Lehmannová. V pucciniovsky vášnivém partu divy Anity

Petra Alvarez Šimková uplatnila hlavně svůj tvárný barevný mladodramatický soprán, zatímco tenorista Jonathan Stoughton tak urputně zápasil s rozervaností skladatele Maxe, až mu při druhé premiéře docházely hlasové síly. A barytonista Igor Lošár vsadil hlavně na vzhled sebestředného houslového elegána Daniella.

Éra Nového německého divadla ovšem může být inspirací pro současnou dramaturgii Státní opery, jak o tom v době její samostatnosti s blahodárnou konkurencí vůči Národnímu divadlu přesvědčily takové počiny, jakými byly *Florentinská tragédie* a *Infantčiny narozeniny* Alexandra Zemlinského či *Zásnuby ve snu* Hanse Krásky. A Křenek se vrací na současná operní jeviště, v posledních letech však hlavně prostřednictvím opery *Diktátor*, v anekdotě ze soukromého života „silného muže“ Benita Mussoliniho.

Pokud se usadí hudební nastudování, má v tomto kontextu nová pražská inscenace Křenkova Jonnyho šanci připomenout hudební kvas 20. let minulého století. Celkově však inscenace svou povrchností a nedůvěrou k dílu spíše stvrdila, proč se dnes tato Křenkova opera propadla do kategorie rarit.

Ernst Křenek: Jonny vyhrává

Hudební nastudování: Stefan Lano

Režie: David Drábek

Premiéry 24. a 26. ledna 2019, Národní divadlo v Praze.

Autorka je operní kritička

Český festival Blues Alive obdržel cenu v Memphisu

MEMPHIS, USA Zástupci šumperského festivalu Blues Alive převzali minulý pátek na slavnostním ceremoniálu v americkém Memphisu nejprestižnější světové žánrové ocenění nazvané Keeping the Blues Alive Award pro rok 2019. Cenu uděluje americká nadace Blues Foundation a šumperský festival se stal vůbec prvním českým držitelem této ceny, která se snaží o oceňování, uchovávání a propagaci blues.

„Je to pro nás obrovská pocta, dostat se do společnosti všech letošních i minulých oceněných – ať už jednotlivců, či organizací. Cenu přivezeme do Šumperka pro naše fanoušky, partnery a podporovatele, je to především odměna pro ně. Pro nás jako organizátory ocenění představuje zároveň výzvu, abychom nejen udrželi, ale i zvyšovali úroveň našeho festiva-

lu v budoucnosti,“ říká ředitel Blues Alive Vladimír Rybička. „Keeping the Blues Alive Award představuje vrchol toho, co může v žánru blues získat ‚nemuzikant‘. Jde o obdobu Blues Music Award pro hudebníky a mezi její minulé držitele patří přední světové bluesové festivaly, vydavatelství, producenti či média a novináři,“ doplňuje redaktor kulturní rubriky LN Ondřej Bezr, který je zároveň dramaturgem festivalu Blues Alive.

Cenu Keeping the Blues Alive Award obdržely v minulosti například přehlídka New Orleans Jazz and Heritage Festival a Beale Street Music Festival, časopisy Living Blues Magazine a Rolling Stone, producenti Tom Hambridge (například Buddy Guy, J. L. Walker) a Jim Gaines (například Ana Popovic, Carlos Santana, Van Morrison) nebo vy-

davatelství Stony Plain a Alligator Records. Mezi letošními držiteli jsou kromě Blues Alive také americká organizace Atlanta Blues Society, šéf rozhlasové stanice Blues Radio International Jesse Finkelshtein nebo prezident Evropské bluesové unie Jean Guillemo.

Významně přispěli světu blues

Nadace The Blues Foundation, jež ceny udílí, byla založena v roce 1980 v Memphisu. V současné době čítá 4100 jednotlivých členů a 200 přidružených místních bluesových společností, které zastupují dalších 50 000 profesionálů po celém světě.

Nadaci řídí správní rada, jež se skládá z 25 členů. Její současnou prezidentkou je Barbara Newmannová. Cenu Keeping the Blues Alive uděluje každoročně „jedincům či organizacím, kteří významně přispěli světu blues“, a rozhoduje o ní panel významných profesionálů z tohoto oboru. Hlavním kritériem je dlouholetý přínos.

Mezinárodní festival Blues Alive v Šumperku je největší střeoevropskou přehlídkou tohoto žánru. Vznikl v roce 1996 a za dobu své existence přivezl takové hvězdy, jako jsou Hubert Sumlin, Cephas & Wiggins, James Cotton, Johnny Winter, Shemekia Copelandová, Otis Taylor, Warren Haynes, Kenny Wayne Shepherd či Jonny Lang. Spolupůřádal také vůbec první koncert Buddyho Guye v roce 2018 v Praze. Loňský 23. ročník byl vyprodán několik týdnů předem.

Česká sláva v Memphisu. Štěpán Suchochleb a Ondřej Bezr. FOTO BLUES ALIVE

NOVOROČNÍ PŘEDPLATNÉ

LIDOVÉ NOVINY NA CELÉ 3 MĚSÍCE ZDARMA

Cena od 292 Kč měsíčně

Objednávejte na 225 555 533 nebo na www.lidovenoviny.cz/novorocni. Nabídka platí do 31. 1. 2019 pro celotýdenní předplatné na rok.